

TEXT 1

Maliarik mi rozprával ďalej: „Peter, často ťa s Magdalénou spomíname, keď sme sami. Spomíname i tvojich nebohých rodičov a ako prišli obaja naraz o život pri tom ohni. Keď si ostal sirotou, nahováral som ženu, aby sme si ťa vzali za svojho. Páčil si sa mi vždy. Bol si dobrý a statočný chlapec. Lenže so ženou sme sa nedohodli. Chudina, nemôže za to, pachtila vždy za bohatstvom a nevidelo sa jej deliť náš majetok i cudziemu dieťaťu. Ale ja som ťa vždy rád videl.“

„Hovoríte tak, sváko,“ prerušujem ho, „ako keby ste ma chceli rozplakať. **Ale nepodarí sa vám to.** Mal som ťažký a tvrdý život a v tvrdom a ťažkom živote sa človek všeličomu naučí i odučí.“

(Margita Figuli: Tri gaštanové kone)

1. Z ukážky vyplýva, že Maliarikovci si neosvojili Petra, lebo:

- A. Maliarikova žena nemala rada deti.
- B. Maliariková zo vzdoru nevyhovela mužovi.
- C. Maliarikova žena bola veľmi lakomá.
- D. Maliarikova žena bola duševne chorá.

2. V ktorej možnosti je správne synonymum slova *osvojiť*:

- A. adoptovať
- B. odobrať
- C. mať
- D. brať

3. V ktorej vete sa nachádza viacnásobný prívlastok?

- A. Spomíname i tvojich nebohých rodičov.
- B. Nechcela deliť náš majetok cudziemu.
- C. Bol si dobrý a statočný chlapec.
- D. Chceli sme si ťa vziať za svojho.

4. Podstatné meno *sváko* sa skloňuje podľa vzoru:

- A. chlap
- B. hrdina
- C. Dub
- D. stroj

5. V ktorej vete sa nachádza slovesno-menný prísudok?

- A. Ty si sa mi vždy páčil.
- B. Ale ja som ťa vždy rád videl.
- C. Vždy si bol statočný chlapec.
- D. Ale vám sa to nepodarí.

6. Ktoré tvrdenie o zvyraznenej vete v ukážke 1 je pravdivé?

- A. jednoduchá veta rozvitá, jednočlenná slovesná
- B. jednoduchá veta holá, dvojčlenná neúplná
- C. jednoduchá veta rozvitá, dvojčlenná úplná
- D. jednoduchá veta holá, jednočlenná slovesná

7. a) Aká je gramatická forma rozprávača v texte 3?

- b) Uved'te meno rozprávača v texte 3.

8. V ktorej možnosti sú všetky slová napísané bez pravopisných chýb?

- A. pigment, hypnotizovať, nylon, titan
- B. hypnotizovať, pygment, nylon, tytan
- C. pygment, nylon, titan, hipnotizovať
- D. nilon, hipnotizovať, titan, pigment

9. Prijali ho miesto teba.

Akým slovným druhom je zvýraznené slovo v uvedenej vete?

10. V ktorej možnosti sú správne rozdelené slová?

- A. žat-va, vy-čís-liť, zlo-zvyk, prí-klad
- B. vin-ní-ci, prí-sne, ma-slo, zach-rá-ni
- C. ško-lník, mrk-vo-vý, poz-ri-te, dl-žeň
- D. pres-ta-ne, fab-ri-ka, vše-tko, žlt-ok

11. Vyberte vetu, v ktorej je dokonavé sloveso.

- A. Postával na rohu ulice.
- B. Aj Juraj dobiehal na električku.
- C. Všetci sa tešili na výlet.
- D. Tréner zmapoval všetky prekážky

TEXT 2

Miroslav Válek – S hlavou v ohni

Rád by som bol, keby si bola ráno iskrou,
aby si mi vždy, keď svitá, padla do oka.

Iskra v oku,
noc, noc hlboká.

V takej noci k nebu by som stúpал.

Napoludnie by si mohla byť môj úpal.

Aby o mne hovorili: **Celý horí.**

Aby som bol z teba trochu chorý.

Napoludnie:

s hlavou v ohni myslieť na teba.

O pol ôsmej večer: dlho hľadám struny.

Aby som ťa zahral

podľa zlata hviezd

a podľa krvi luny.

O pol ôsmej večer.

Aby ťa bol celý vesmír plný.

12. V akom jazykovom štýle je napísaný text ukážky?

13. V ktorej z možností sú správne určené nasledujúce básnické prostriedky:

iskra v oku – noc hlboká – s hlavou v ohni

- A. metafora – metafora – epiteton
- B. metafora – epiteton – metafora
- C. epiteton – epiteton – metafora
- D. metafora – metafora – metafora

14. V ktorej možnosti majú všetky slová slabikotvorné spoluhlásky?

- A. vŕby, stĺpy, krdel', príh'ava
- B. stĺpček, starček, vŕzgať, zrno
- C. dlane, vrásky, krásky, slnko
- D. vlaky, lipa, tŕne, plte, krmiť

15. Ktoré z tvrdení vystihuje hlavnú myšlienku ukážky 2?

- A. Autor vyznáva svoje city žene, kvôli ktorej by aj k nebu stúpil o pol ôsmej.
- B. Autor vyznáva svoje city žene, ktorú si predstavuje v každej časti dňa inak.
- C. Autor vyznáva svoje city žene, na ktorú denno-denne myslí, až ochorel z nej.
- D. Autor vyznáva svoje city žene, ktorú ohnivo vidí ako hviezdu vo vesmíre.

16. Ktoré tvrdenie nie je správne?

- A. Lyrika, epika, dráma patria k literárnym druhom.
- B. Jednotkou poézie je verš, jeden riadok v básni.
- C. Lyrická báseň nie je napísaná viazanou rečou.
- D. Epická báseň nesie znaky rozprávania.

17. Aký slovný druh je slovo Váľkova v spojení *Váľkova báseň*?

- A. vzťahové prídavné meno, vzor pekný
- B. privlastňovacie druhové prídavné meno
- C. vlastné konkrétne podstatné meno, vzor chlap
- D. privlastňovacie individuálne prídavné meno

18. Čo tvorí vonkajšiu kompozíciu básne v ukážke 2?

- A. nadpis, verše, strofy
- B. rým, téma ,nadpis
- C. strofa, verše, téma
- D. nadpis, strofy, rým

19. V ktorej možnosti je veta so stúpacou melódiou?

- A. Kedy horel celý?
- B. Kto horí celý?
- C. Prečo horí celý?
- D. Zase horí celý?

20. Z lexikálneho hľadiska je slovo hlava

- A. jednovýznamové, B. synonymné,
C. zastarané, D. viacvýznamové.

21. Ktoré tvrdenie je správne o zvýraznenej vete v ukážke 2?

- A. jednoduchá veta s nevyjadreným podmetom
B. jednoduchá veta s vyjadreným podmetom
C. jednoduchá holá veta
D. jednočlenná veta slovesná

22. V ktorej vete sa nachádza sloveso v prítomnom čase a podmieňovacom spôsobe?

- A. V takej noci k nebu stúpam. B. V takej noci k nebu bol by som stúpam.
C. V takej noci k nebu by som stúpam. D. V takej noci k nebu budem stúpať.

23. Zabudol si si u mňa mobil. Vráť sa poň.

Určte slovný druh zvýrazneného slova.

24. V ktorej možnosti sú uvedené zdrobneniny?

- A. mikroskop, mikrobús B. mikrovlnka, mikróby
C. miligram, milimeter D. milučký, maličký

25. V ktorej možnosti je slovné spojenie napísané správne?

- A. dvadsať minútový rozhovor B. dvadsaťminútový rozhovor
C. dvadsaťminutový rozhovor D. dvacať minútový rozhovor

26. V ktorej možnosti sa nachádza predložka?

- A. Prešiel okolo, a nepozdravil sa. B. Ty si stále mimo, keď sem prídeš.
C. Vidíš ten plot, tak tam bývame. D. Postavil sa uprostred izby a stál.

27. V ktorej možnosti sú správne utvorené zvieracie prídavné mená?

- A. králičí, o králičom, o psiej, so psími
B. králičí, o králičom, o psěj, so psími
C. králičí, o králičom, o psej, so psími
D. králičí, o králičiom, o psovej, so psými

28. Slovné spojenie trpký žiaľ je:

- A. prirovnanie B. metafora
C. epiteton D. personifikácia

29. Aký druh rýmu je v predchádzajúcom texte použitý?

30. Má uvedený text charakter nonsensu?

*Bol raz jeden mobil, stretol stádo kobýl.
Zašliapla ho kobyľa, baterku mu rozbila.*

5 RIEŠENIE

1	C. Maliarikova žena bola veľmi lakomá.
2	A. adoptovať
3	C. Bol si dobrý a statočný chlapec
4	A. chlap
5	C. Vždy si bol statočný chlapec.
6	C. jednoduchá veta rozvitá, dvojčlenná úplná
7	a) Ja-rozprávanie, 1. os. sg. b) Peter
8	A. pigment, hypnotizovať, nylon, titan
9	predložka
10	A. žat-va, vy-čís-liť, zlo-zvyk, prí-klad
11	D. Tréner zmapoval všetky prekážky
12	umelecký štýl
13	B. metafora – epiteton – metafora
14	A. vrby, stĺpy, krdeľ, pŕhľava
15	B. Autor vyznáva svoje city žene, ktorú si predstavuje v každej časti dňa inak.
16	C. Lyrická báseň nie je napísaná viazanou rečou.
17	D. privlastňovacie individuálne prídavné meno
18	A. nadpis, verše, strofy
19	A. Kedy horel celý?
20	D. viacvýznamové
21	C. jednoduchá holá veta
22	C. V takej noci k nebu by som stúpал.
23	zámeno
24	D. milučký, maličký
25	B. dvadsaťminútový rozhovor
26	D. Postavil sa uprostred izby a stál.
27	C. králičí, o králičom, o psej, so psími
28	C. epiteton
29	združený rým
30	A. áno

POUŽITÉ ZDROJE:

LOMENČÍK, J., KÓNYOVÁ, E., LEDNICKÁ, A. a kol. Úspešná maturita. Slovenský jazyk a literatúra. Bratislava: Taktik 2019. 308 s. ISBN 978-80-8180-132-7.

PÉTERYOVÁ, O. a kol.: Zbierka úloh zo slovenského jazyka. Bratislava: Didaktis 1999. 192 s. ISBN 80-85456-48-6.